Ч. 246 Четвер 2 (14) падолиста 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї непечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою.

на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Причинок
до характеристики нашого політикованя.

В двох послідних числах помістила „Буковина“ дуже цікаву і поучаючу статию, котра годить ся до того, щоби еї прочитало собі як найбільше людий, а прочитавши нехай самі подумають над тим, яке тото наше політикованє. Писало колись „Діло“ що „Народна Часопись“ і „Буковина“ взаїмно себе передруковують. Чому би не передрукувати, коли єсть щось гідного? Що-до „Народ. Часописи“ то она би передрукувала і з „Діла“ розумні гадки а так навіть і робила та й буде робити, хиба що „Діло“ застереже собі права авторскі; так, думаємо, буде робити і „Буковина“; ба, она навіть так зробила, бо передрукувала з „Діла“, хоч не з сего року, але з давнійших рочників, уступи, котрі самому-ж таки „Ділу“ та его молодшим і старшим інструкторам можуть послужити за добру науку, як то побачимо із слідуючої статі в „Буковині“:

Русини галицкої землі!

I.

Велику просьбу маємо до Вас, галицкі Русини, а іменно, щоби Ви серед того вічевого крику, який тепер залунав по галицкій Руси, послухали і нашого спокійного голосу, який походить із щирого бажаня народного добра. Великої відваги потрібно тепер тим, хто серед того загального гулюканя і погоні за виновниками неудачі остатних виборів осьмілить ся сказати своє безпристрастне, спокійне слово. Такі люди в одній хвилі тратять популярність, коли — що гірше — не назве їх хто прилюдно зрадниками і т. п., як то у нас тих слів не жалують. Ми не потребуємо ждати, ми вже наперед знаємо, що противники „Буковини“ сипнуть на ню камінєм і болотом за наші дальші слова, та не їм, безпамятним загорільцям, нас злякати; не їм і нас так стероризувати, як стероризували галицких Русинів, що тепер люди ходять просто, як замотиличені вівці, і крутять ся в колесо, без виходу, без надії на оздоровленє. Ще є люди, що в їх зачароване колесо не дали ся втягнути; ще є люди, що у тім хаосі бачать, яка би нам робота ліпша, і їм ніхто не зборонить сказати своє слово. Отже послухайте і судіть!

Всенародне віче

на день 15. падолиста до Львова скликують отсї Русини: Роман Бачиньский, Василь Давидяк, др. Михайло Король, Василь Нагірний, Стефан Новаковский, др. Теофіль Окуневский, др. Евгеній Олесницкий, Лонгин Рожанковский, Юліян Романчук і Кость Телїшевский. Значить, віче скликують опозицийні народовці, москвофіли, а долучились і радикали. Ціль віча означена в відозві словами: „представимо ще раз образ вопіючих кривд наших в часі послідних соймових виборів, запротестуємо торжественно против подоптаня законів, запротестуємо против нелеґальности краєвої законодатної репрезентациї, вибраної а властиво заіменованої против нашої волї, як би в наругу Божим і людским законам, і виберемо депутацию, котра би занесла сей протест перед престол Добротливого Монарха, котрому лежить на серци жите і розвій всїх народів, підлягаючих его скиптрови“. Така ціль віча; одним словом — протест. Добре! Запротестуємо!

Чому маємо протестувати? Бо — як сказано у відозві — „міра терпеливости руского народу у Галичині скінчила ся. Границї, по-за котрі та терпеливість нїколи не виходила, нарушили іменно ті, що були поставлені на їх сторожи. Нарушили їх, позабувши на свої сьвяті обовязки, подоптавши ногами приписи закона і ставши виключно по стороні одної касти, котрій тим способом запевнили з гори певну побіду. В тім случаю хиба вже й неумістна терпеливість, а противно, було би гріхом, самоубийством — глядіти з заложеними руками, як горить над головою стріха і грозить погибелию нам самим, нашим дїтям і внукам. Наша істория не мало дає доказів, що руский нарід в критичних хвилях зривав ся як могучий великан і забувши друг другу всякі непорозуміня ставав грудь о̂ грудь, щоби сотворити неодолиму стіну в защиті своїх сьвятостий. Надоспіла пора і нині вписати в нашу историю такий подвиг“. Отже маємо зробити такий великий подвиг, а іменно — запротестувати на вічу. Добре! нехай і так! Коли йде о протести, то справді віче надає ся до того найлучше.

Але чи справді всенародне віче було доконьче потрібне? „Діло“ каже: „Всенародне віче у Львові було річию конечною, а викликала его грізна вага хвилї. Нікчемним би Русини були народом, як би по остатних виборах до сойму знесли мовчки нанесену їм тоту нечувану кривду і знезагу. Нікчемні би були Русини, як би не ужили всїх можливих способів, які подає їм конституция, для запротестованя против тої нечуваної кривди і зневаги“. Одним з тих „всїх можливих“ способів є, як каже „Діло“, віча. Теперішне всенародне віче, се по словам „Діла“, акция піднята ви-

---

5)

До Сьвятої Землї.

(Після записок о. Якова Пріґля переповів і многими поясненями доповнив — К. Вербенко.)

(Дальше).

Иншим разом пішов я в супроводі драґомана до Вифтфаґії. Єсть то невеличке село, що лежить на полуднево-всхіднїй стороні Оливної гори. Видко, що на сїм місци мусїло колись рости богато фіґ, бо від того пішла назва села Вифтфаґія (Бефтфаґія), що значить „місце фіґ“. З Вифтфаґії в'їздив Спаситель торжественно до Єрусалима на ослї; многі же стелили на дорозі свою одіж під него, инші різали гілє з дерев і метали на дорогу, а ті, що ішли попереду і позаду, викликували кажучи: **Осанна, благословен грядий во имя Господнє!**

З Вифтфаґії пішли ми до Вифтанії (Бефтанії), місточка, що лежить на 4 кільометри від Єрусалима при дорозї, що веде звідси до Єрихона. У Вифтанії жив Лазар з своїми двома сестрами Мартою і Мариєю і Симон прокаженний. У Вифтанії перебував Ісус Христос дуже часто в домі Ласаря, котрого воскресив із мертвих; послїдний раз був тут на три днї перед пасхою. Нині єсть то маленьке місточко, а радше село, положене в краснім місци між деревами і має всего лиш 40 хат. Тут живуть самі магометани. Від 6 століття звало ся оно Лазаріюм т. є. „місце Лазаря“ і від того пішла нинїшна его арабска назва Ель-Азаріє. Коли ми там приїхали, збігли ся хлопці з села, подавали нам цьвіти і хотїли нам конче пильнувати наших ослів, в надії, що дістануть за то бакшіш (дарунок, заплата). Ми оглянули тут гріб Лазаря, котрий знаходить ся під землею і до котрого треба сходити по 26 ступенях. Відтак були ми в домі Лазаря, Марти і Марії. В тім домі перебував часто Спаситель і тут сказав до Марти памятні слова: **Печешися и молвиши о мнозѣ, єдино же есть на потребу** — Журиш ся та побиваєш ся о много, одного же потреба — (Лука 10, 42). З того дому тепер вже лиш не богато слїду. Тимчасом вифтаньскі хлопці пильнували наших ослів. Від'їзджаючи з Вифтанії розділили ми поміж них бакшіш, а они тим дуже тішили ся і відводили нас спорий кусень дороги назад до Єрусалима. Діти, бачите, всюди однакові.

В долїшній части Йосафатової долини єсть жерело Силоа зване по арабски Аін Силоан (або Сильван). Пониже сего жерела єсть ставок Силоа, може й на тім самім місци, де за часів Ісуса Христа була купіль силоамска. Звістно-ж із евангелії сьв. Йоана, що коли Ісус Христос сліпому з роду помастив очи грязею зробивши еї із своєї слини і землі, казав ему іти до купелі силоамской та обмити ся і він провидів. В сїм місци десь стояла також якась вежа, мабуть башта в мурі міста, про котру єсть згадка в евангелії сьв. Луки, що она завалила ся і убила 18 людий. Після инших здогадів була силоамска купіль десь коло нинішного жерела Пречистої Діви Марії. Се жерело лежить трохи дальше на північ від жерела Силоа і зве ся по арабски Аін-умм ед-Дередж. Розповідають, що коли Пречиста Діва принесла дитятко Ісуса до сьвятинї, щоби его тут жертвувати Господу Богови, старець Симеон вдохновенний духом Божим пізнав, що то Спаситель сьвіта. Симеон запросив сьвяту родину на якийсь час до себе. Отже коли Пречиста Діва перебувала в домі Симеона, ходила часто до сего жерела і з того пішла его назва. До сего жерела, в котрім єсть богато води, сходить ся довгими сходами.

Напротив жерела Марії по другім боці долини лежить село Силоа, зване по арабски Кефр Силван. На сїм місци були колись огороди жидівских царів. Теперішне село повстало в середних віках.

Пониже силоамского жерела, там де долина Гінном сходить ся з кедроньскою долиною або долиною Йосафата, знаходить ся керниця Негемії, звана також керницею Йова, по арабски Бір Еюб. Коли жиди ішли у вавилоньску неволю, сховали в сю керницю на приказ пророка Єремії сьвятий огонь із сьвятинї Саламона. Вернувши з неволі, не знайшли вже в керници огню, лиш якийсь густий плин. Сьвященнослужитель Негемія велів жидам черпати

ключно для полагодженя одного діла, котре відчуває весь загал Русинів, а притім піднята поза орґанізациями поодиноких сторонництв яко таких, отже і не маюча значіня яких небудь компромісів". (Якась дуже штудерна видумка). „Галичанин" каже, що наведений висше вічевий комітет, на его думку, есть „зародышемъ и началомъ если уже не примиренія русских партій, то по крайной мѣрѣ, согласного и совмѣстного их отпора покушеніям, предпринятымъ на обезличеніе русского населенія Галичины". Надіє ся також, що тепер народовці перестануть громити „Москву", а звернуть більше уваги на галицкі діла, „состоящіи въ томъ, дабы сохранити русскую національность въ Галичинѣ". (Менше о то, як „Галичанинъ" ту русскую національность розуміє! Тепер іде о протест!)

„Небезпечність велика і не пора роздумувати (чи їхати на віче), коли кожда хвиля приближає грізну катастрофу. То не пуста демонстрация, як хотять вмовити в сьвіт наші непрошені опікуни — то рішучий, зріло обдуманий крок, визваний однодушним голосом цілого народу". Се ще кілька слів з відозви.

Отже весь біль Русинів по виборах, цїле озлоблене і розчароване, вся охота відплатити ся, вся енерґія реакциї Русинів, яка появляє ся по невдачі, скристалізувалась в що? — у віче! Віче має зарадити катастрофі, віче має зарадити нашому нещастю, віче має здерти маску з лиця наших противників, віче має бути нашим повиборчим „подвигом"! Добре! дай Боже, що-б з того подвигу був хосен! Надужитя були; протестувати треба!

А тепер ми

пригадаймо собі дещо! Не зашкодить пригадати собі, бо іменно помиляємось через те дуже часто, що занадто скоро забуваємо минувшину. Не давну минувшину пригадаємо, не часи межиусобиці поміж нашими князями, але одну подію галицку з 1892 року! Страх, як би ми раді сказати своє слово про сей рік, та нї! не скажемо, бо „Буковина" „аж з другого краю! звідки она приходить мішати ся в галицкі справи?" Радше нехай „Діло" з року 1892 говорить; оно-ж так всїм переконує! Єго-ж так усї слухають! оно-ж має за собою „мілїони!" оно веде перед і т. д. і т. д. Нехай же оно й говорить!

Фаерверки „без конца"!

Таким словом привитало „Дѣло" 1892 р. (ч. 4.) відозву москвофілів — котрі скликували „всенародное вѣче" на день 2 лютого 1892 р. Віче мало на цїли те саме, що й теперішне: „висказати во всеуслышаніе найяснѣйшого монарха і его правительства, державной думи, сойма и всѣхъ мѣродательнихъ круговъ: що насъ болить, що намъ долягаетъ. На те „Дѣло" сказало тодї просто з моста (цитуємо все дословно): „Ім (москвофілам) ішло і йде о безголову фракцийну демонстрацию, о фаерверк (гл. ч. 4 „Дѣла" 1892 р.) „Там де на чоло якої-небудь акциї стають Добряньскі, — там народовці, шануючи своє достоінство, не можуть і не сьміють іти". („Дѣло" 1892 р. ч. 14). З тих „Добряньских", що тодї скликували москвофільске віче, на теперішній відозві підписані Роман Бачиньский і Ловгин Рожанковский. Може бути, що они лучші, як Добряньский, може не такі скрайні, але они тодї скликували иньше „всенародне віче...."

„Всенародное вѣче" відбуло ся; явило ся на нїм з 2000 осіб, як писали часописи. „Численність нинїшного т. зв. всенародного віча — писало „Дѣло" в день того віча в числї 16 — есть без глубшого значіня і може заімпонувати хиба тим кільком необізнаним з нашими відносинами Росиянам, що приїхали до Львова, яко справоздавцї, бо нїкому більше она не заімпонує і впливу на хід справ руских мати не може. Віча мають у нас рішаюче значінє не тим, що в нїм взяло участь тілько а тілько людий, але тим, хто віча скликує і хто аранжує". Нема що перечитись, „Дѣло" правду написало.

Ну, добре! Тодї скликували москвофіли самі, а тепер разом з народовцями, та ще навіть і своїх скрайних елементів не втягнули до того. Зсолїдаризували ся отже москвофіли з народовцями, щоби запротестувати. Чи треба було солїдарности на ту хвилю?

„Потребу солїдарности і консолїдациї сил руских кождий признає — писало „Дѣло" в нагори „всенародного віча" 1892 р. в ч. 8. — але ж яку консолїдацию і з ким солїдарність? З тими, що в часї, як була солїдарність, підкопували єї і довели до того, що народовцї мусїли супротив їх дїланя деструктивного застерегти ся прилюдно, в соймі? Тай яка ґарантия, що по постанові солїдарности буде инакше межи самими Русинами? — не згадуючи вже о тім, що само солїдаризоване себе з деякими елементами може шкодити Русинам в їх відносинах на внї. Бо-ж нам здаєсь, що консолїдоване Романчука з Іваном Добряньским і Павликом користи рускій справі не принесе — було би се таке, як в байцї „Орел, щупак і рак". — Русини знані з свого безголовя. Так було давно, в історий, так есть і нинї. Самі на себе крутять нагайку, самі притьмом шукають багна, де би заострягли і не могли вилїзти — самі собі вишукують трудности".

Таку науку вичитало було „Дѣло" п. Телїшевскому за его знану брошуру. А тепер той сам п. Телїшевский скликує також всенароднє віче.

Перегляд політичний.

На понедїлковім засїданю Палати послів поставив був пос. Штайнер інтерпеляцию з внесенем пильности, домагаючись від правительства подання причин, за для яких бюро телеґрафічне не приймало вістий о незатвердженю Люеґера і длячого сконсиґновано войско і полїцию. Президент міністрів ґр. Баденї відповів зараз, що правительство не видало нїякого розпорядженя бюрови кореспонденцийному анї не приказувало консиґнованя войска і полїциї. Пос. Штайнер промавляв в так простацкий спосіб, що не лиш дістав нагану від президента Палати, але навіть на внесенє пос. Гогенварта занотовано то до протоколу. Заразом завізвав Гогенварт комісию для реґуляміну Палати, щоби зробила в реґуляміні таку зміну, аби на будуче того рода напасти були неможливі. Внесенє пильности відкинено. То виступленє Штайнера погіршило дуже антисемітам ситуацию. Клюб Гогенварта відвернув ся від них, а фракциї Ебенгоха, Діпавлього і Морсея, як кажуть, зірвали з ними всяку звязь.

На вчерашнім засїданю комісиї буджетової заявив міністер справедливости, що справа будови нових будинків судових в Отинії і Підволочисках одержала Найв. санкцию. Пос. Романчук промавляв за збільшенем судів в Галичинї і домагав ся написий руских на будинках судових.

З Туреччини надходять заєдно непокоячі вісти. Против Турків збунтувало ся тепер також племя Друзів над морем Середземним і 12.000 їздцїв виступило против турецкого войска, а по дорозї спалили два села. В Константинополи розійшла ся вість о змінї великого везира, та що знову мають настати вірменьскі демонстрациї.

Вість о висланю австрийских кораблїв воєнних на Всхід есть о стілько не вірна, що ті кораблї призначено до виїзду туди ще тогди, коли не було розрухів на Всходї.

НОВИНКИ

Львів дня 13 падолиста 1895

— **Впреосьв. Митрополит Сильвестер Сембратович** вернув вчера з Риму до Відня разом з товаришами подорожі.

той плин і поливати ним жертви і дерево, на котрім они лежали. Коли то стало ся, а сонце, що сховало ся було за хмари, присьвітило, займив ся великий огонь і всї дивували ся. Теперішні жиди копали би певно на тім місци зараз за нафтою.

Недалеко від сего місця видко горб, на котрім росте морвове дерево. Після переказу велїв жидівский король Манасес розрізати на двоє пророка Ісаю.

В долїшній части Йосафатової долини показував менї драґоман також то місце, де стояло дерево, на котрім повісив ся Юда, що зрадив Ісуса, а відтак повів мене на гору соблазни. Саламон велїв тут поставити сьвятиню Хамосови, божкови Моабітів і Молохови, божкови Амменітів, через що дав велику соблазнь свому народови. Від того й пішла назва „гора соблазни".

Виходячи з долини Йосафата пішли ми на долину Гінном або Ґеенна. В сїй долинї стояв колись божок Молох. Була то, як кажуть, мідянна, в серединї порожна статуа, представляюча чоловіка з головою вола і з витягненими руками, як коли-б хотів щось на них взяти. Отже тому Молохови приношено в жертву первороднї дїти. Заким принесено жертву, розложено під Молохом огонь, а коли статуа вже розпалила ся, кладено їй на руки невинну дитину і зараз бубнили в бубни, щоби родичі не чули, як дитина кричить. З того пішов пізнїйше звичай у жидів, що кожду первородну дитину приношено Богови в жертву, але й зараз єї викуплювано, жертвуючи замість неї звірята.

Ходячи по долинї Гінном прийшли ми насамперед на т. зв. кроваве поле або Гакельдама. За тих трийцять срібняків, за котрі Юда зрадив Ісуса, а котрі опісля покинув в сьвятини, купули архієреї гончарске поле і призначили его на кладовище для чужинцїв, кажучи, що не годить ся ховати тих гроший до скарбони, бо то цїна крови. Длятого то названо пізнїйше се поле „полем крови".

З Гакельдами пішли ми на „гору злоради". На тій горі стояв колись двір архієрея Каяфи. Коли стало звістно, що Ісус Христос воскресив Лазаря, зібрали ся були тут у Каяфи всї архієреї і фарисеї на раду і урадили, щоби Ісуса убити. Від того й називає ся та гора „горою злої ради". Звідси вернули ми назад до Єрусалима.

Треба ще дещо розповісти і про магометан. Магометани ходять що року на відпуст до гробу Мойсея, Небі Муса та й сего року вибирали ся. Коли минули Великоднї сьвята, ішло одного дня улицями міста множество єрусалимских магометан і недалеко австрийского дому для путників зібрали ся всї разом в одну величезну процесию; несли з собою богато красних і дорогоцїнних хоругов, а на самім кінци зелену хоругов пророка. В процесиї тій брали участь і малі дїти, сьвяточно убрані мужчини та густо позаслонювані жінки. А ще більше було тих, що приглядали ся тому походови і не досить, що їх було повно на улици та виглядало з вікон, але дехто ще виліз аж на дах і звідтам дивив ся. Турецке войско випроваджало путників з музикою в дорогу через браму сьв. Стефана. Магометани вірують, що гріб Мойсея есть в місцевости Небі-Муса, в тій сторонї як іде ся до Єріхона, на північній сторонї від озера в Сьвятій Земли, званого Мертвим морем. Магометаньскі путники молили ся на свій лад: верещали зі всеї сили, плескали до такту в долонї, танцювали та били в бубни.

Спокійнїйше як підчас такого походу відбуває ся молитва магометан в Єрусалимі, коли в назначеній годинї з множества мінаретів понесуть ся голоси муезинів (муезин значить „слуга при мошеї"): „Ла іллах, іл Аллах, Могамед расул Аллах!" (Нема Бога, крім Бога, а Могамед его пророк!) На той голос спішать Турки в Єрусалимі до мошей і молять ся там. Они тогди або лягають лицем до землї або сидять загнувши ноги під себе; молять ся і заєдно хитають ся, то взад, то вперед.

Коран (сьвяте письмо магометаньске) приказує магометанам молити ся пять разів днями, мити ся перед кождою молитвою і постити через цїлий місяць рамадан (девятий місяць турецкого року). В часї посту від самого досьвітка аж до вечера не вільно їм нїчого їсти, ба навіть і курити. В Єрусалимі в місяци рамаданї дають що вечера вистрілом з пушки в однїй касарни знак, що піст на сей день скінчив ся, а ісповідники Могамета біжать тогди чим скорше до хати і їдять, кілько хто може, бо на

— **Предсідателем** управляючого совіта „Народної Торговлї“ вибрано на засіданю в суботу дра Щастного Сельского, лікаря у Львові і члена ради міскої. О Евг. Дуткевича, що був предсідателем совіта „Народної Торговлї“ від часу еї заснованя, не вибрано з причини, що не мешкає у Львові.

— **Огнї**. В Грушцї, товмацкого повіта, погоріло 12 господарств селяньских; шкода около 11 000 зр. — В Рівнї, лїського повіта, згоріли господарскі будинки посесора; шкода около 6000 зр. в половинї обезпечена. — В Угерцях, повіта городецкого, знищив огонь десять загород; шкода близько 5.500 зр. необезпечена. — В Мозелївцї, підгаєцкого повіта, на двірскім обшарі згоріло кілька господарских будинків, 2500 кіп збіжа і два робучі конї; шкода около 15.000 зр. була в части обезпечена, огонь був підложений. — В Жовнївцї повіта бережаньского, згорів барак зелїзничого підприємця разом з матеріялом вартости 3.000 зр.; шкода в части обезпечена.

— **Холера.** Дня 11 падолиста було в навіщених пошестию місцевостях 12 недужих осіб в лїченю з попередних днїв, занедужали дві особи, виздоровіли три, умерла одна особа, так що в лїченю лишило ся 10 осіб.

— **Самоубийства.** В Празї ческій відобрав собі жите Вячеслав Чижек, омлядинист, бувший стеноґраф у посла Герольда. В наслїдок амнестиї випущено Чижека минувшого четверга з борскої вязницї коло Пільзна. Того самого дня приїхав він до Праги і там відобрав собі жите. Він був одинокий, котрий в тім голоснім процесї признав ся до всього і від того часу жив в безнастаннім страху, що его товариші пімстять ся нїм за те. Вже в часї процесу зраджував незвичайний неспокій і роздразнене. Раз хотів вирвати карабін відпроваджуючому его стражникови, при чім покалїчив собі руку, другий раз стовк кулаком шибу в сали розправ. У вязници хотів затруїти ся, вдихуючи в себе ґаз.

— **Злодійска пара**. В понедїлок придержано в ринку у Львові жебрачку Горпину Юзакову, що вже від довшого часу волочить ся по Львові з своєю 9 лїтною дочкою і обкрадає перехожих. Найрадїйше любила Горпина обкрадати служницї і то в той спосіб: коли служниця купуючи дещо у перекупки, нахилила ся до землї, аби вибрати товар, ударяла еї Горпина кулаком в плечі, так щоби тота перевернула ся, а тимчасом еї дочка, виймала перевернеїй гроші з кишенї. По тім обі щезали в товпі людий. Так обікрали они ще в жовтни служницю Аґату Лїґенску, забравши їй 8 зр. Але Аґата пізнала їх передвчера на ринку і віддала в руки полїциї.

— **В справі еміґрациї до Бразилії.** Після найновійших вістий здержано цїлковито відїзд кораблїв з еміґрантами з Ґенуї до Бразилії і не можна надїяти ся, щоби ті кораблї зачали перевозити виходцїв вчаснїйше як в цьвітни на другий рік. В наслїдок того правительство італїяньске замкнуло границю для всіх еміґрантів. Кільканайцять родин, котрі дня 2 с. м. приїхали до Понтафель, вертає тепер назад до громад приналежности. Отже з тої причини остерігає ся еміґрантів перед безхосенною подорожию до італїяньскої границї. — В тій самій справі одержуємо від п. дра Йосифа Олеськова отсе письмо: „Задатки еміґрацийнї. Найдохіднїйший інтерес для всякого рода обманцїв представляє ся нинї побиране задатків еміграцийних від неоглядних емігрантів. Із слів селян з найрізнїйших повітів можна виміркувати, що не сотки, а тисячі післали задатки до аґента в Удіне, на котрі не можуть дочекати ся карт. І не дивно; найблизший корабель до Бразилії відходить аж в лютім слїдуючого року, як пише Volksblatt; (після наших інформаций аж в цьвітни — *Ред.)* аґент не знає що почати з тою масою еміґрантів, котрі вже суть на березї моря; задля холери у нас замкнено для еміґрантів італїяньску границю, так що задатки, котрих аґент наприймав вже на кілька лїт наперед, лишать ся дурнїсько в его кишени. Заохочені таким добрим прикладом починають і галицкі Geschäftsmann-и оперувати хлопскі кишенї. Ба, вже не тілько жидки, але і християни обирають ся за колекторів. Люди говорять о якимсь Щербанї у Львові, котрий бере „задатки“ на Бразилїю, згадують о листах аґента з Удіне, в котрих він має припоручати Щербана яко свого підаґента. Не знати, чи тоті листи не фальшовані. Цїкаво би знати, кілько гірко запрацьованого гроша іде тою дорогою. Прошу всїх пошкодованих донести менї листовно кому, коли і кілько дали задатку, може дасть ся що з того уратувати. — *Др. Й. Олеськів.*

— **Нехай нїхто не пускає ся під зиму до Канади!** Несовістні аґенти з Гамбурґа і Бремы, з тих, що то передількома лїтами за кривджене і ошукуване людий мали величезний процес в вадовицкім судї, розпускають на ново сїти по нашім краю, розсилають формулярі до записуваня ся, брехливі письма о раю в Канадї чи в Техас і ваблять людий, котрі як ті нетлї летять до огню. В Канадї в зимі зарібків ніяких нема, так, що еміґрантови приходить ся жити з готового крейцаря, а що там жите в містах (сїл нема) в десять раз дороже як у нас, то в короткім часї опинить ся еміґрант без крейцаря, так, що на ґрунт не буде з чим ити. До Канади і Сполучених Держав дармого переїзду нема, і сам переїзд на місце (на ґрунт) буде коштувати від дорослої особи около 120 зр. Тимчасом знаю о випадках, де люди зворохоблені письмами аґента, не маючи і сотки в кишени, пускають ся до Гамбурґа чи Бреми, піславши вже тут з дому задатки і на зелїзницю і на корабель. Очевидно, що коли приїдуть до моря, аґент відсилає їх з нічим, бо не мають навіть за дорогу кораблем заплатити. За решту гроша мусять вертати домів, позволивши собі на так дорогий спацер. Задатки остали в цїлости в кишени аґентів, котрі уважають собі за заслугу, що провчили таких людий, бо, кажуть, „то і так гріх, що такі дурні люди живуть на сьвітї“. За Канаду і Сполучені Держави як до них дістати ся, як там дїйстно єсть і як там належить ся поводити, щоби замість поліпшити, не загирити свого віку, напишу дуже докладно в книжцї, котра вийде за кілька тижднїв. Ми видїли наочно, що є великі простори землї вільної і урожайної, котру іно заорюй, і на котрій не тілько галицкі Нїмцї але навіть і кількадесять родин руских красно загосподарували ся, але є також пустинї, сотками миль тягнучі ся, то морозні, то камінні, то сухі. Аґенти не тілько що наших людий обідруть, але ще й кинуть їх на найгірші місця. З брошур, котрі посилають аґенти, правди не довідаєте ся, іно собі голову запоморочите; ми видїли також много жертв несовістної пропаґанди аґентів. *Др. Й. Олеськів.*

— **Ескімоска часопись.** В Ґренляндиї, в місцевости Ґодгаб видав один Ескімос Мелер часопись для своїх краянів. Він сам єсть редактором, складачем, машинїстом і почтою, бо по видрукованю часописи на своїй простенькій машинї, вибирає ся два рази на місяць на снїгових лижвах в дорогу по ґренляндских ледах і розносить часопись передплатникам. Спершу містила часопись, що називає ся „Читанка“, лише прості рисунки, щоби побудити у Ескімосів цїкавість і заострити їх силу уяви; пізнїйше були в часописи вже поодинокі букви, склади і слова, а вкінци реченя, котрі приносили новинки о тім, що в краю в послїдних днях стало ся. В той спосіб научив Мелер своїх краянів читати. З тої причини мають Ескімоси для него велике поважане і довіре та уважають его немов апостолом, тим більше, що він часто зміняв місце свого перебуваня. Одно лїтературне товариство в Данїї, до котрої Ґренляндия належить, вислало в послїднім часї Мелерови в подарунку добру ручну прасу друкарску, папір і нові черенки, щоби „товариш“ по пері міг тим способом свою друкарню розширити.

— **Померли**: О. Андрій Оришкевич, парох в Солукові, болехівского деканата, дня 11 с. м. в 47-мім роцї житя.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 13 падолиста. Прибувший тут з Риму Впреосьв. Митрополит Сембратович був вчера в полудне в гостинї у Нунция Аліярдї'ого.

Константинополь 13 падолиста. Розійшлась вість, що ґарнїзон турецкий в Цейтунї капітулював.

Париж 13 падолиста. Поанкер вибраний віцепрезидентом палати послів; радикали здержали ся від голосованя.

другий день досьвіта починаєсь знову піст; вистріл з пушки дає знов знак, що вже не вільно їсти.

Вифтлеєм.

Підім же тепер з Єрусалима до Вифтлеєма. Виходимо Яфскою брамою з Єрусалима та ідемо, або їдемо возом чи верхом доброю дорогою до Вифтлеєма. Але лїпше їхати возом як верхом, бо верхом може скорше стати ся яке нещасте, хоч би чоловік і як добре умів їздити. Я пристанув на дорозї, коли над'їхав на бистрім кони якийсь чипурний їздець. Я не міг налюбувати ся его їздою, та думав собі: Ох, коби я умів так їздити, як той молодий чоловік, то скорше б об'їздив Сьвяту Землю. Але ледви той їздець від'їхав кусень дороги дальше, як его кінь скочив в бік, він упав з коня, вдарив головою об камінь, розбив собі еї і в однїй хвили став без памяти; кров плила ему цюрком з рани і треба було завезти его назад до Єрусалима. Нещасте може чоловіка всюди легко стрітити!

Може за годину дороги прибули ми до одної керницї, позлазили, повклякали і змовили молитву, бо то на сїм місци показала ся мудріцям зі всходу звізда, котра в Єрусалим щезла була їм з очий. Недалеко від тої керницї на горбику єсть красний грецкий монастир сьв. Ілаї. Недалеко того монастиря єсть великий камінь, на котрім єсть відбита стать цїлого чоловіка. Тут, кажуть, спочивав пророк Ілия, коли втікав перед королевою Єзавелею.

Коли ити дорогою дальше, видко на горбі розвалини давного міста Рама. Відтак приходить ся до малого будинку з банею. То турецка мошея, в котрій єсть гріб Рахилї. Рахиля була донькою Лабана, а жінкою праотця Якова. Коли Яков вертав з Мезопотамії назад до своєї вітчини, привела она ему тут на сьвіт сина Венямина, а відтак померла і еї похоронено на дорозї до Ефрата — так називає ся в старім завітї Вифтлеєм. Недалеко від того гробу видко т. зв. „горохове поле“, засїяне самими дрібними як горох камінчиками. В побожнім оповіданю розказує ся, що коли Спаситель переходив попри се поле, побачив там селянина, що сїяв горох. Ісус Христос спитав его: „Що ти робиш?“ А селянин відповів зухвало: Камінє сїю. — Добре ж — каже ему на то Спаситель — аби жесь і камінє збирав. — І дїйстно, коли той селянин прийшов збирати горох, не застав на поли нїчого більше лиш самі дрібненькі як горох камінцї. З того поля вже недалеко до Вифтлеєму.

Вифтлеєм зве ся по арабски Бет-Лагім, то значить „дім хлїба“. Місто лежить на невеличкім горбі, а доокола него суть дуже урожайні долини. Оно має звиш 6000 жителїв, майже самих християн, з котрих більше як половина суть католиками, а прочі, як Вірмени і Греки, суть православні, протестанти і магометани.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.